

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินการโรงแรมมาเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 โดยในระยะแรกเป็นการจัดส่งข้อมูลที่รวบรวมได้ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อนำไปจัดทำบัญชีประชาชาติ ต่อมาสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดทำเป็นรายงานเผยแพร่แก่ผู้สนใจทั่วไปเป็นครั้งแรกในปี 2522 และในปี 2535 ได้ขยายขอบข่ายการสำรวจโดยให้ครอบคลุมกิจการเกสต์เฮาส์ ซึ่งมีลักษณะการดำเนินการเช่นเดียวกับธุรกิจโรงแรมและได้กำหนดแผนที่จะดำเนินการสำรวจทุก 2 ปี

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายรับและค่าใช้จ่าย ของการดำเนินการโรงแรมและเกสต์เฮาส์ ตลอดจนข้อมูลที่แสดงลักษณะ โครงสร้างอื่นๆ ของการดำเนินการประเภทนี้ เช่น จำนวนห้องพัก ลักษณะการดำเนินการ จำนวนผู้ที่มาพัก จำนวนคนทำงาน เป็นต้น ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและวางแผนพัฒนากิจกรรมสาขานี้ต่อไป

1.3 ขั้มรวม

การสำรวจการประกอบกิจการโรงแรมและเกสต์เฮาส์ พ.ศ. 2543 ขั้มรวมโรงแรมที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 และเกสต์เฮาส์ทั่วประเทศ ซึ่งดำเนินการในปี 2542

1.4 แนวคิดและคำนิยาม

1) โรงแรมและเกสต์เฮาส์

หมายถึง บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่ หรือที่พักชั่วคราว

2) ห้องพัก จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. ห้องชุด (Suite) หมายถึง ห้องพักที่ประกอบด้วยห้องนอนหนึ่งหรือสองห้อง ห้องรับแขก หรือห้องนั่งเล่น และอาจมีห้องสำหรับใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นรวมอยู่ด้วย เช่น ห้องสำหรับเลขานุการ เป็นต้น

ข. ห้องสามัญ หมายถึง ห้องพักรื่นๆ ที่มีใช้ห้องชุด ได้แก่ ห้องเตียงเดี่ยว ห้องเตียงคู่ และห้อง 3 เตียง เป็นต้น

3) รูปแบบการจัดตั้งตามกฎหมาย จำแนกได้ดังนี้

ก. ส่วนบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนที่ไม่เป็นนิติบุคคล หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้นโดยไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และดำเนินกิจการโดยบุคคลเดียว หรือคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

ข. ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้นโดยคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาร่วมทุนกันเพื่อดำเนินกิจการ และได้จดทะเบียนตามกฎหมายเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด

ค. บริษัทจำกัด หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้น โดยมีผู้เริ่มก่อการคณะหนึ่ง (จำนวนตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป) และได้แบ่งหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน ขายให้กับผู้ที่เข้ามาร่วมทุน (ผู้ถือหุ้น) โดยได้จดทะเบียนเป็นบริษัทถูกต้องตามกฎหมาย

บริษัทมหาชนจำกัด หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้น โดยการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท การควบบริษัท หรือการแปรสภาพบริษัท โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน

ง. รูปแบบอื่น ๆ หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะต่างจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น สโมสร สมาคม เป็นต้น

4) ทุนจดทะเบียน

หมายถึง ทุนซึ่งโรงแรมและเกสต์เฮาส์ได้ขอจดทะเบียนเมื่อจัดตั้งเป็นนิติบุคคล หรือทุนที่ได้รับอนุญาตเมื่อขอจัดตั้งเป็นนิติบุคคล ทุนนี้ไม่ได้แสดงถึงเงินที่ได้รับจากผู้ถือหุ้น แต่เป็นการแสดงถึงความประสงค์ของผู้เริ่มก่อการว่าจะมีทุนดำเนินการเป็นจำนวนเท่าใด

5) จำนวนผู้ที่มาพัก

หมายถึง จำนวนผู้พักค้างคืนในโรงแรมและเกสต์เฮาส์ทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างประเทศ

6) คนทำงาน (ผู้ปฏิบัติงาน)

หมายถึง ผู้ที่ทำงานในโรงแรมและเกสต์เฮาส์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542 หรือเมื่องวดสุดท้าย (ในกรณีโรงแรมและเกสต์เฮาส์เลิกกิจการ หรือหยุดกิจการก่อน 31 ธันวาคม 2542) ของการจ่ายเงินเดือนในรอบปี 2542 จำแนกเป็น 2 ประเภทดังนี้

ก. คนทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน

หมายถึง เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น หรือสมาชิกในครอบครัวทำงานในกิจการไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง โดยไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือนประจำ แต่เจ้าของหรือผู้ประกอบกิจการอาจให้เงิน อาหาร เครื่องนุ่งห่ม หรือให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล แต่ไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องการจ่ายค่าจ้างให้ตามกฎหมาย

ข. ลูกจ้าง

หมายถึง คนที่ทำงานให้โดยได้รับค่าจ้าง เงินเดือนเป็นประจำ แบ่งเป็น

1. ผู้บริหาร (General Manager and Department Heads) ได้แก่ ผู้จัดการทั่วไป ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ

2. รองหัวหน้าฝ่ายและผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย (Sub and Assistant Department Heads) ได้แก่ ผู้จัดการฝ่าย หรือหัวหน้าแผนกต่าง ๆ เช่น อาหาร เครื่องดื่ม ห้องพัก ดือนรับบุคคล การเงิน ช่าง และหัวหน้าผู้ปรุงอาหาร เป็นต้น

3. ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคระดับกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ พนักงานต้อนรับ พนักงานผสมเครื่องดื่ม ผู้ควบคุมการทำความสะอาด หัวหน้าพนักงานขายอาหาร ผู้ควบคุมงานครัว เป็นต้น

4. ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ต้องใช้เทคนิค ได้แก่ พนักงานทำความสะอาด พนักงานขนของ คนทำสวน พนักงานขับรถ เป็นต้น

7) ค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ

หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของสถานประกอบการ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2542 โดยแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ก. ค่าจ้าง เงินเดือน

หมายถึง เงินที่นายจ้างหรือสถานประกอบการจ่ายให้ลูกจ้าง ในระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2542 ตามข้อตกลงการจ้างแรงงาน โดยอาจจ่ายตามเงื่อนไขของระยะเวลา หรือจ่ายตามปริมาณงาน

ข. ค่าบริการ เบี้ยเลี้ยง โบนัส ค่าล่วงเวลา

หมายถึง เงินนอกเหนือจากค่าจ้างเงินเดือนที่สถานประกอบการจ่าย ให้แก่ลูกจ้าง เป็นค่าตอบแทนในการทำงาน

ค. เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน

หมายถึง เงินที่สถานประกอบการจ่ายสมทบเข้ากองทุนเงินทดแทน สำหรับจ่ายให้ลูกจ้าง เป็นการทดแทนที่ประสบอันตรายจากการทำงาน หรือเป็นโรคที่เกิดขึ้นตามสภาพของงาน ตามที่กฎหมายได้กำหนดชนิดของโรคไว้

ง. เงินสมทบกองทุนประกันสังคม

หมายถึง เงินที่สถานประกอบการจ่ายสมทบเข้ากองทุนการประกันสังคม เพื่อคุ้มครองลูกจ้างในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน คลอดบุตร พักการ ตาย หรือเมื่อออกจากงาน

จ. ค่าสาธารณูปโภค

เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าไปรษณีย์โทรเลข ฯลฯ

ฉ. ค่าใช้จ่ายสำนักงาน

เช่น ค่าเช่า ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าโฆษณา ค่านายหน้าจ่าย ค่ารับรอง ค่าเครื่องเขียนและแบบพิมพ์ ค่าวารสารหรือหนังสือพิมพ์ ค่าสิ่งของสิ้นเปลือง เช่น กระดาษชำระ น้ำยาดับกลิ่น ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงค่าเชื้อเพลิงและค่าพาหนะด้วย

ช. ค่าเครื่องใช้ที่ทำด้วยผ้า

หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยผ้าทุกชนิดซึ่งนำมาใช้ในการประกอบธุรกิจ ได้แก่ ที่นอน หมอน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่มนอน ผ้าเช็ดตัว เป็นต้น

ซ. ค่าผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดต่าง ๆ

ได้แก่ สบู่ น้ำยาขัดพื้น น้ำยาซักผ้า น้ำยาขัดห้องน้ำ ตลอดจนสเปรย์ดับกลิ่น (Air refresher) และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการทำความสะอาด

ณ. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

หมายถึง ค่าธรรมเนียมที่จ่ายให้แก่นายทะเบียน โรงแรมประจำท้องที่ เพื่อต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการ ปัจจุบันนายทะเบียน โรงแรมที่ตั้งอยู่ตามต่างจังหวัด คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ) ส่วนในเขตกรุงเทพมหานคร คือ นายทะเบียน โรงแรม กรุงเทพมหานคร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ญ. ค่าภาษีอื่น ๆ (ไม่รวมภาษีเงินได้นิติบุคคล)

หมายถึง เงินภาษีที่เกิดขึ้นในการจัดซื้อ หรือประกอบธุรกิจ เช่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีเทศบาล ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ฯลฯ

8) รายรับในการดำเนินการ

หมายถึง รายรับในการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2542 ได้แก่ รายรับจากการขายห้องพัก รายรับจากค่าอาหารและเครื่องดื่ม รายรับจากการใช้ห้องประชุม เป็นต้น

9) สินทรัพย์ถาวร

หมายถึง สินทรัพย์ที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 1 ปีขึ้นไป เช่น ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง เครื่องจักร ยานพาหนะ เป็นต้น รวมถึงส่วนเพิ่มเติม คัดแปลง ปรับปรุง เพื่อยืดอายุการใช้งาน หรือเพิ่มประสิทธิภาพ

สินทรัพย์ถาวร แบ่งออกเป็น

- ที่ดิน
- อาคาร และสิ่งก่อสร้าง
- เครื่องจักรและอุปกรณ์ ฯลฯ เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องมือที่ใช้ในงานโลหะ หรือเหมืองแร่ เครื่องมือก่อสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในงานอุตสาหกรรม เช่น รถเครน เครื่องยกและอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน
- เครื่องใช้สำนักงาน ได้แก่ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องตกแต่งสำนักงาน เป็นต้น
- ยานพาหนะ ได้แก่ รถยนต์ รถแทรกเตอร์ รถเงิน เป็นต้น
- ซอฟต์แวร์ ได้แก่ โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ โปรแกรมสำหรับบริหารจัดการบัญชี เป็นต้น
- สินทรัพย์ถาวรอื่น ๆ เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ฯลฯ

10) ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร

หมายถึง มูลค่าที่เสื่อมสลายไปของสินทรัพย์ถาวรตามระยะเวลาการใช้งานในงวดบัญชีปี 2542

11) มูลค่าซื้อสินทรัพย์ถาวร ประกอบด้วย

- มูลค่าซื้อสินทรัพย์ถาวรใหม่ หรือผลิตขึ้นใช้เองระหว่างปี

หมายถึง มูลค่าซื้อสินทรัพย์ถาวรที่ยังไม่เคยใช้งานในประเทศมาก่อน ซื้อมาเพิ่มเติมระหว่างเดือนมกราคม – เดือนธันวาคม 2542 สินทรัพย์ถาวรที่เพิ่งนำเข้ามาในประเทศ จะถือว่าเป็นสินทรัพย์ถาวรใหม่ ไม่ว่าจะผ่านการใช้งานมาแล้วหรือไม่ก็ตาม และรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการสร้างหรือผลิตสินทรัพย์ถาวรขึ้นเพื่อใช้งานในสถานประกอบการ และที่ใช้ในการซ่อมแซมใหญ่ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน หรือยืดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวรนั้น ค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าวัสดุ เป็นต้น

- **มูลค่าซื้อสินทรัพย์ถาวรที่ใช้แล้วระหว่างปี**

หมายถึง มูลค่าตามความเป็นจริงที่ได้ซื้อสินทรัพย์ถาวร ซึ่งเคยถูกใช้ภายในประเทศมาแล้ว ก่อนที่สถานประกอบการจะซื้อมาในช่วงเดือนมกราคม – เดือนธันวาคม 2542

12) มูลค่าขายสินทรัพย์ถาวรที่ใช้แล้วระหว่างปี

หมายถึง มูลค่าตามราคาขายสินทรัพย์ถาวรที่ขายไประหว่างเดือนมกราคม – เดือนธันวาคม 2542 รวมถึงมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่ใช้แล้ว และได้นำไปแลกเปลี่ยนเป็นสินทรัพย์ใหม่ โดยการจ่ายเงินเพิ่มขึ้นให้ถือว่าราคาสินทรัพย์เดิม คือมูลค่าขายสินทรัพย์ถาวรที่ใช้แล้ว และราคาสินทรัพย์เดิมบวกจำนวนเงินที่จ่ายเพิ่มเป็นมูลค่าซื้อสินทรัพย์ถาวรที่สถานประกอบการซื้อมาเพิ่ม

13) ค่าโอนกรรมสิทธิ์

หมายถึง มูลค่าของค่าใช้จ่ายในการ โอนสิทธิครอบครองสินทรัพย์ ระหว่างเจ้าของสินทรัพย์นั้นให้กับบุคคลอื่น

14) มูลค่าสินทรัพย์ที่เปลี่ยนแปลง

คำนวณโดย : มูลค่าซื้อสินทรัพย์ถาวร
 บวก ค่าโอนกรรมสิทธิ์
 หัก มูลค่าขายสินทรัพย์ถาวร